

Remissvar

2018-05-09

dnr 7097/2017

Boverket
att. Stina Jonfjärd
Box 534
371 23 Karlskrona.

Förslag till ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2007:4) om energideklaration för byggnader

Sammanfattning

PelletsFörbundet Avstyrker Boverkets förslag med nedanstående motivering:

PelletsFörbundet vill inledningsvis betona en byggnads energibehov skall spegla den verkliga energi-användning byggnaden kräver för att uppnå komfortkraven i BBR. Därför är det ändå bra att det i ändringsförslaget tas hänsyn till klimatskärmens genomsnittliga värmegenomgångskoefficient U_m , och att detta blir styrande för byggnadens utformning. Men vi är inte tillfreds med att exempelvis personvärme, passiv solinstrålning, termisk energi via värmepumpar kan omvandlas till energinytta i fastigheten, i synnerhet eftersom detta inte kompenseras i angivna Primärenergifaktorer.

Omkring 36 procent av all använd energi i vårt land kommer från bioenergi, vilket gör bioenergin till vår enskilt största energibärare. Då nästan all bioenergi dessutom härstammar från vår så viktiga skogsindustris restprodukter är det viktigt att bioenergin fördelar beaktas på ett objektivt sätt. Något som inte alls återspeglas i de Primärenergifaktorer som redovisas, där bioenergi i princip jämföras med fossil olja. Konsekvensen av detta kommer tveklöst att bli att bioenergi som energibärare kommer att kraftigt misskrediteras i samband med energideklarationer och därmed även påverka framtida byggande och renoveringar.

PelletsFörbundets styrelse har diskuterat förslaget och kan av dessa anledningar inte godkänna Boverkets ändringsförslag.

Bakgrund

PelletsFörbundet delar Boverkets analys om att det faktiska värdet på primärenergitalet är svårare att relatera till för en lekman då det inte på samma vis är liktydigt med specifik energianvändning i byggnaden. Boverket har i och med detta övergett principen att det är den verkliga energianvändningen i byggnaden som skall vara styrande vilket vi alltså tycker är olyckligt. Men då införandet botten i ett tvingande EU-direktiv får vi trots detta böja oss inför detta faktum.

Primärenergi

Primärenergitalet infördes som en del av införandet av EU:s energiprestandadirektiv i Boverkets byggregler den 1 juli 2017 (BFS 2017:5, BBR 25). BBR ändrades för att stämma överens med förändringarna i PBF med innebörden att byggnadens energiprestanda numera uttrycks som ett primärenergital (EP_{pet}). Denna faktor anger hur mycket energi som krävs för att exempelvis leverera 1 kWh

el till byggnaden. Primärenergien avses vara ett mått på vilka resurser som behöver tillföras energisystemet för att uppfylla byggnadens energibehov.

Primärenergitalet utgår därför från summan av flera energibärare som levererar energi till byggnaden (byggnadens energianvändning). Varje energibärare (el, fjärrvärme, fjärrkyla, biobränsle, olja och gas) har en viktningfaktor, en så kallad primärenergifaktor och en faktor för klimatkorrigerings. Energin för varje energibärare (el, fjärrvärme etc.) multipliceras med primärenergifaktorn (PE_i) och adderas. Summan divideras med golvarean A_{temp} för att få primärenergitalet. Enheten är kWh/m² och år.

Tabell 5 Primärenergifaktorer, befintliga samt föreslagna ändrade

Energibärare	Primärenergifaktor (PE_i) 2018	Primärenergifaktor (PE_i) 2020
El (PE_{el})	1,60	1,85
Fjärrvärme (PE_{fv})	1,00	0,95
Fjärrkyla (PE_{ky})	1,00	0,62
Biobränsle (PE_{bio})	1,00	1,05
Olja (PE_{olja})	1,00	1,11
Gas (PE_{gas})	1,00	1,09

I tabellen här bredvid, hämtad från Konsekvensutredning BFS 2018:xx, anges de Primärenergifaktorer som skall användas.

Primärenergital är i grunden beräknade utifrån de faktorer som anges i Miljöfaktaboken och Sweco:s rapport till Boverket ENESAM 17 Primärenergifaktorer (uppdragsnr. 3800017002).

I Sweco:s rapport framgår även att man inom EU och dess medlemsstater använt olika metodik för framtagande av primärenergital. För skogsbränslen blir faktorerna relativt olika beroende på kategori, från 1,03 till 1,11. För det som anses vara avfall, t ex RT-flis, har Miljöfaktaboken satt primärenergifaktor nära noll. Men enligt den logik Sweco använder är energi från avfall lika värdefullt att hushålla med som energi från prima bränslen. Därför läggs RT-flis i kategorin skogsbränslen. På grund av att de nordiska länderna redovisar energistatistiken på olika sätt gällande skogsbränslen, har Sweco valt att slå ihop dessa till en kategori och använder $PE_F=1,07$ som är ett ungefärligt medelvärde. Däremot klassar Sweco spillvärme från industrin som "0".

PelletsFörbundet anser:

Det är helt orimligt att vår svenska bioenergi, som till nästan 100 % härstammar från de biprodukter (avfall) som faller från vår skogsindustri, från 2018 skall klassas lika högt som fossila bränslen som olja och gas. Även efter 2020 är miljö- och klimatnyttan för biobränslen endast marginell. Att biobränslen likt spillvärme och RT-flis i verkligheten har PE_i -värden som ligger närmare noll borde därför även återspeglas i de värden som anges i Konsekvensutredning BFS 2018:xx.

Vi har ändå en viss förståelse för Sweco:s resonemang att det är värdefullt att hushålla även med biobränslen, och ser därför som ett alternativ till att sänka PE_i -värdet för bioenergi (till nivån $PE_i = 0,5$) är samtidigt kraftigt höja värdet för de fossila alternativen. Detta även om vi avviker från det som gäller inom EU i övrigt. Motivet till vår avvikelse är att vår bioenergi, till skillnad från andra länder i Europa, härstammar från biprodukter vilka annars inte hade kommit till nytta..

Även PE_i -värdet för elström är satt alldeles för lågt. Även om man utgår från Nordisk elmix är värdet i underkant av vad det borde vara. Därutöver är produktionen av svensk elström utsatt för en gigantisk "green washing" då de stora elproducenterna tjänar pengar på att sälja sina "gröna certifikat" till utlandet. Johan Ehrenberg presenterade den 19 mars 2018 en analys i tidningen ETC¹ en analys som visar att svensk elproduktion i princip är baserad på 48,4 procent kol, 35,3 procent kärnkraft och enbart 16,3 procent förnybar. Även om vår förnybara elproduktion förbrukas i utlandet så möjliggör

¹ <https://www.etc.se/klimat/sa-forvandlas-din-svenska-el-till-smutsig-kolkraft>

försäljningen av certifikaten att motsvarande mängd kolproducerad el kan fortsätta att säljas. Det är långt ifrån den gängse uppfattningen av vår elproduktion.

Även i Naturvårdsverkets analys av klimatnyttan inför ansökningar till Klimatklivet² redovisas en helt annan bild av de olika energibärare som rimligtvis även borde återspeglas i valet av Primärenergifaktorer. Naturvårdsverket redovisar olika energibärares klimatavtryck (CO₂-ekv) såsom t ex: RT-flis är värderad till 3,2 kg/MWh, Skogsflis till 9,4 kg/MWh, Träpellets till 19 kg/MWh, Fjärrvärme 69 kg/MWh, El till 125 kg/MWh, Hushållsavfall till 144 kg/MWh, Naturgas 248 kg/MWh samt Olja till 288 kg/MWh. Klimatnyttan för bioenergi är alltså mer än 10-falt bättre än elström och 20-falt bättre än olja, något som inte alls återspeglas i angivna primärenergifaktorer. Underskattningen av bioenergin som energibärare riskerar därför att allvarligt motverka regeringens Klimatmål om ett Fossilfritt Välfärdssamhälle.

Energibehov

Det är i och för sig bra att klimatskärmens genomsnittliga värmegenomgångskoefficient U_m blir styrande för byggnadens utformning. Men då det inte tydligt framgår vad som menas med "levererad energi till byggnaden" utgår vi från att det är BFS 2017:6, BEN 2 som gäller. I paragraf 5 på sidan 3 står "Byggnadens energianvändning ska reduceras med energi från sol, vind, mark, luft eller vatten som alstras i byggnaden eller på dess tomt och som används till byggnadens uppvärmning, komfortkyla, tappvarmvatten och byggnadens fastighetsenergi. (BFS 2017:6)". Det betyder att man inte tar hänsyn till det verkliga energibehovet i en byggnad, vilket vi menar självklart borde vara styrande.

I och med detta går det, åtminstone teoretiskt, att uppnå goda energiprestanda genom att välja teknik som omvandlar extern energitillförsel till minskat uppvärmningsbehov, och därmed kunna minska insatserna för energihushållning inom andra områden. Detta sänder i grunden helt fel signaler till marknaden.

PelletsFörbundet anser:

Eftersom en byggnads livslängd är mycket lång är det viktigt att även indirekt energitillförsel från exempelvis personvärme, passiv solinstrålning, termisk energi via värmepumpar etc räknas som tillförd energi. Även om värmepumpar idag är vanliga kan helt andra uppvärmningssystem bli allmänna under en byggnads livslängd. I annat fall kan exempelvis byte av fönster eller byte av uppvärmningsanordning radikalt förändra en byggnads energiprestanda.

Vi anser att en byggnads verkliga totala energianvändning måste vara vägledande när det gäller Energideklarationer.

Lidköping den 6 maj 2018

Bengt- Erik Löfgren

Koodinator PelletsFörbundet

² <http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/bidrag-och-ersattning/bidrag/klimatklivet/vag-ledning-utslapp-klimatklivet-20170810.pdf>